

Direktiv för hantering av basenheternas ALF-medel för klinisk forskning

1. Bakgrund

Den 1 maj 2015 trädde ett nytt regionalt avtal mellan Umeå universitet och Västerbottens läns landsting om samarbete om utbildning, klinisk medicinsk forskning (inklusive odontologisk forskning) samt utveckling av hälso- och sjukvården och tandvården i kraft.

I avtalet § 27 regleras riktlinjer för ALF-medel avsatta till basenhetsnivå: "Kvarvarande forskningsmedel (efter avsättningar enligt 25 § - 26§) inom ALF tilldelas akademiska sjukvårdsenheter och universitetssjukvårdsenheter som en basresurs kopplad till aktivitet. Beslut om nyttjande av denna basresurs fattas gemensamt av verksamhetschef och FoU-ansvarig för aktuell akademisk sjukvårdsenhet/universitetssjukvårdsenhet efter vetenskaplig beredning (13 §). Vid oenighet lyfts frågan till ALF-kommittén.

Övergångsregel: Till dess att universitetssjukvårdsstyrelsen beslutar att den successiva överföringen av medel till verksamhetsområdesnivån enligt 26 § är genomförd, gäller att majoriteten av forskningsmedel på basenhetsnivå fördelas efter ansökan och bedömning av vetenskaplig kvalitet, i enlighet med instruktioner från ALF-kommittén.

Utbildningsmedel inom ALF fördelas, efter centrala avsättningar (25 §), till basenheter i relation till uppdrag i läkarutbildningen. Beslut om nyttjande av dessa medel inom akademisk sjukvårdsenhet/universitetssjukvårdsenhet fattas gemensamt av verksamhetschef och FoU-ansvarig (13 §). Vid oenighet lyfts frågan till ALF-kommittén."

2. Övergripande krav på basenheterna

- Att årligen sätta upp mål och aktiviteter för forskning
- Att redovisa/delta i årlig uppföljning av klinisk forskning (t.ex. genom årsrapporter och eget forskningsbokslut).
- Att minst 70 procent av medlen för forskning ska fördelas till projekt efter ansökan och därmed högst 30 procent får avsättas för finansiering av gemensam infrastruktur.

- Med gemensam infrastruktur menas utrustning och/eller personal, t.ex. forskningssjuksköterska eller statistiker, som långsiktigt används av/arbetar med flera akademiska projekt och som inte är finansierade av projektmedel. (Som exempel kan en forskningssjuksköterska givetvis både betalas av gemensam avsättning för allmänt stöd och av projektmedel för arbete i särskilt projekt, men den gemensamt finansierade delen sker från avsättning som alltså inte får överstiga 30 procent av de totala ALF-forskningsmedlen på basenheten.)
- Om mer än 30 procent avsätts för gemensam infrastruktur ska detta godkännas av ALF-kommittén.

3. Behörighetskriterier

ALF-medlen är avsedda för sådan forskning som förutsätter vårdens strukturer och resurser och har som mål att lösa ett ohälsoproblem eller att identifiera faktorer som leder till ökad hälsa. Forskningsmedlen ska stödja klinisk forskning av hög kvalitet med tydlig patientnytta och relevans för hälso- och sjukvården och/eller tandvården samt högkvalitativ translationell forskning med tydlig klinisk relevans.

(Nationella ALF-avtalet 7 §; regionala samverkansavtalet 24 §)

Behörighetskriterier för att söka ALF-medel på basenhetsnivå:

- Projektet uppfyller ovanstående krav på vad ALF-medlen är avsedda för.
- Huvudsökande ska ha avlagt doktorexamen och vara projektledare för det sökta projektet.
- Huvudsökanden ska under *hela* projektperioden *antingen*
 - (A) inneha landstingsanställning¹ på minst 50 procent av heltid vid *den akademiska sjukvårdsenhet* eller *universitetssjukvårdsenhet* (fastställd av Norrlands universitetssjukvårdsstyrelse) *som man söker medel från*

eller

¹ Här förutsätts aktiv tjänstgöring, dvs. person tjänstledig från sådan anställning är inte behörig.

- (B) inneha anställning² som lärare³ vid Umeå universitets medicinska fakultet på minst 50 procent av heltid där anställningen i någon form har klinisk koppling som innebär tjänstgöring, med omfattning om i genomsnitt minst 6,5 timme/vecka, vid *den akademiska sjukvårdsenhet* eller *universitetssjukvårdsenhet* (fastställd av Norrlands universitetssjukvårdsstyrelse) som man söker medel från.
- Huvudsökande ska vara verksam i forskning med anknytning till medicinska fakulteten vid Umeå universitet. Med anknytning avses att huvuddelen av sökandes forskning är placerad vid medicinska fakulteten Umeå universitet.
- Endast en ansökan per huvudsökande kommer att behandlas⁴.

Vidare gäller, trots det som står ovan, att disputerade landstingsanställda⁵ på minst 50 procent av heltid⁶, eller universitetslärare med minst 6,5 timme/vecka klinisk koppling, under hela projektperioden vid basenhet som inte är akademisk sjukvårdsenhet/universitetssjukvårdsenhet kan söka ALF-medel vid annan basenhet som är akademisk sjukvårdsenhet/universitetssjukvårdsenhet efter ansökan om anknytning därtill. Sådan ansökan om forskningsanknytning måste godkännas av mottagande verksamhetschef och FoU-ansvarig vid den aktuella akademiska sjukvårdsenheten /universitetssjukvårdsenheten. Ansökan om sådan anknytning görs av den sökande forskarens verksamhetschef via särskild blankett, se bilaga 1. Anknytningen förutsätter vidare att forskningen är anknuten till den akademiska sjukvårdsenhetens/universitetssjukvårdsenhetens motsvarande universitetsenhet (inkluderar att vetenskapliga publikationer affilieras till universitetsenheten).

² Här förutsätts aktiv tjänstgöring, dvs. person tjänstledig från sådan anställning är inte behörig.

³ Enligt definition i Umeå universitets anställningsordning.

⁴ Avser en ansökan per form av ALF-medel, dvs. en ansökan för centrala ALF-projektmedel, en ansökan för basenhetens ALF-medel osv.

⁵ För 2016 avses med "landstingsanställda" endast personer anställda inom Västerbottens läns landsting (VLL).

⁶ Här förutsätts aktiv tjänstgöring, dvs. person tjänstledig från sådan anställning är inte behörig.

Ingen forskare kan vara anknuten till fler än en akademisk sjukvårdsenhet/ universitetssjukvårdsenhet.

Medsökande till ansökan om ALF-medel är den/de disputerade forskare som är mest relevant/-a för den föreslagna forskningens genomförande. Även disputerad lärare vid medicinska fakulteten, Umeå universitet, *utan* anställning med klinisk koppling kan vara medsökande i projektet.

Translationella samarbeten av detta slag uppmuntras.

Ansökan, granskning och beslut sker i webbaserat ansökningssystem för respektive landsting/region.

3.1 Användningsområde

ALF-medel är avsedda för:

- klinisk forskning av hög kvalitet med tydlig patient-/befolkningsnytta och relevans för hälso- och sjukvården och/eller
- högkvalitativ translationell forskning med tydlig klinisk relevans

Projektbidrag kan användas för (1) egen lön (gäller *ej* för kombinationsanställda universitetslärare⁷), dvs. "friköp" från landstingsanställdas ordinarie arbetsuppgifter, (2) finansiering av doktorandlön, samt (3) drift, inkluderande t.ex. köp av tjänster som laboratorieanalys, röntgenundersökningar mm, kostnad för teknisk personal och/eller annan personal som är nödvändig för projektets genomförande, resor med direkt anknytning till beviljat projekt, publiceringskostnader etc. Maximalt 100 tkr kan beviljas till utrustning med hänvisning till att särskild utlysning av bidrag till infrastruktur görs ur de centrala ALF-medlen.

3.2 Granskning

Granskningen ska ske på ett sådant sätt att jäv undviks. Extern bedömare (utanför huvudsökandes basenhet) i eller utanför Umeå ska finnas med i bedömningsgruppen och ska delta i möte med verksamhetschef och FoU-ansvarig för aktuell akademisk sjukvårdsenhet/universitetssjukvårdsenhet inför beslut om fördelning. Strategier för fördelning hanteras årligen på

⁷ Dvs. sökande i kategori B under avsnitt 3 kan *inte* använda ALF-medel till egen lön för "friköp" från den kliniska tjänstgöringen i kombinationsanställningen.

basenheterna. Ersättning utgår inte till granskarna. Ett förslag är att den som erhåller ALF-forskningsmedel även ska ställa upp som granskare.

3.3 Prioritering av ansökningar

- *Prioritering av ansökan görs utifrån vetenskaplig kvalitet och klinisk relevans⁸.*
- Kvalitet på tidigare utförd forskning och den planerade forskningen som beskrivs i ansökan, ska vara vägledande i fördelning av medel.
- Följande kriterier gäller vid bedömning: Projektets kvalitet, genomförbarhet, projektledning, och klinisk relevans. Fortsättningsansökan bedöms även utifrån projektets progress.
- Det är meriterande om huvudsökande kan redovisa ansökan till extern anslagsgivare på minst nationell nivå.
- Genusperspektivet ska beaktas vid fördelning av medel.
- Prioritering av yngre forskare som ännu inte kan konkurrera om centrala anslag ska beaktas.

3.4 Beslut om fördelning

Verksamhetschef och FoU-ansvarig fattar gemensamt beslut om fördelning. Verksamhetschefen har rollen beslutsfattare i ansökningssystemet och är den som lägger in besluten i web-systemet. Vid oenighet mellan verksamhetschef och FoU-ansvarig lyfts frågan till ALF-kommittén. Beslut ska fattas i form av tilldelade medel (SEK) till projektet. Hur många tilldelade forskningsveckor som ingår i denna summa anges också i de fall medlen används till egen tid för forskning.

⁸ Med *klinisk forskning* avses forskning med koppling till hälso- och sjukvårdens behov och som tar landstingets/sjukvårdsenhetens resurser i anspråk. Den *kliniska relevansen* bedöms efter att det ska vara: Långsiktig kunskapsuppbyggande kliniskt inriktad medicinsk forskning med särskild betoning på den patientnära forskningen. Med detta menas bl.a. forskning som syftar till förbättrad diagnostik och/eller framgångsrik preventiv, kurativ, rehabiliterande eller palliativ behandling. Vid bedömningen tas hänsyn till tillämpbarhet i klinisk praxis, klinisk förankring och generaliserbarheten av förväntade resultat. Dessa relevanskriterier gäller även translationella projekt, som således måste vara kliniskt väl förankrade.

4. Uppföljning av ALF-medel för klinisk forskning

Vid uppföljning av ALF-forskningsmedel ska eventuella andra finansiärer av forskningstid anges så att totala forskningstiden kan uppskattas och därmed ges möjlighet till en realistisk bedömning av forskningsmöjligheten på helårsbasis.

Omfattning och nyttjande av medel som använts för gemensam infrastruktur ska beskrivas i uppföljningen.